Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VII **Nr. 3.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Wilno, dnia 1 marca 1930 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

TREŚĆ:

23

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 grudnia 1929 r.

dotyczące częściowej zmiany instrukcji z dnia 24 marca 1928 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. r. 1928. Nr. 5, poz. 90)

w sprawie wykonania ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. w brzmieniu rozporządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

§ 1. Zdanie pierwsze p. 6-go instrukcji (do art. 4) otrzymuje brzmienie następujące:

„Posiadanie odpowiednich warunków fizycznych do zawodu nauczycielskiego winno być stwierdzone przez lekarza urzędowego".

Ustęp ostatni p. 6-go instrukcji (do art. 4) skreśla się.

§ 2. Punkt 21 instrukcji (do art. 14) otrzymuje brzmienie następujące:

„Przysięgę, względnie przyrzeczenie służbowe, odbierają:

1) od nauczycieli szkół powszechnych 2 - 7 klasowych — kierownik szkoły lub osoba specjalnie wydelegowana przez władzę szkolną II instancji,

2) od kierowników szkół powszechnych i nauczyciell 1—klasowych szkół powszechnych — inspektor szkolny lub osoba specjalnie wydelegowana przez władzę szkolną II instancji,

3) od nauczycieli wszystkich innych szkół — właściwy dyrektor, kierownik lub osoba specjalnie wydelegowana przez władzę szkolną II instancji,

4) od dyrektorów szkół bezpośrednio podległych władzom szkolnym II instancji—Kurator Okręgu Szkolnego lub osoba specjalnie delegowana przez władzę szkolną II instancji,

5) od dyrektorów i kierowników szkół bezpośrednio podległych Ministrowi—Minister lub osoba przez niego delegowana".

§ 3. Punkt 22 (do art. 14) otrzymuje następujące uzupełnienie:

„O ile przysięgę, względnie przyrzeczenie służbowe, odbiera osoba specjalnie wydelegowana, uczyniona przez nią adnotacja na dekrecie, względnie piśmie nominacyjnem, winna być potwierdzona podpisem i pieczęcią właściwej władzy".

§ 4. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z chwilą ogłoszenia.

Warszawa, dnia 22 grudnia 1929 r. (Nr. II-32116/29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *Sł. Czerwiński.*

24

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 14 października 1929 roku

w sprawie stosowania formatów papieru, ustalonych przez Polski Komitet Normalizacyjny.

Zarządzam, aby we wszystkich podległych mi władzach, urzędach i szkołach stosowano normalne formaty papieru, ustalone przez Polski Komitet Normalizacyjny według następujących wymiarów w (mm.):

Format		Szereg A		Szereg B	Szereg C
Klasa	Nazwa	Papier surowy wyroby nieobcięte	Wyroby obcięte (wymiary przybliżone)	Koperty, okładki skoroszyty	
0	Arkusz poczwórny	840×1189	836×1185	1000×1414	917×1297
1	Arkusz podwójny	594×840	592×836	707×1000	648×917
2	Arkusz	420×594	418×590	500×707	458×648
3	Pół arkusza	297×420	295×416	353×500	324×458
4	Ćwierć arkusza	210×297	208×293	250×353	229×324
5	Kartka	148×210	146×206	176×250	162×229

Format		Szereg A		Szereg B	Szereg C
Klasa	Nazwa	Papier surowy wyroby nieobcięte	Wyroby obcięte (wymiary przybliżone)	Koperty, okładki skoroszyty	
6	Pół kartki	105×148	103×144	125×176	114×162
7	Ćwierć kartki	74×105	72×101	88×125	81×114
8	—	52×74	50×70	62×88	57×81
9	—	37×52	35×50		
10	—	26×37	24×35		
11	—	18×26	16×24		
12	—	13×18	11×16		
13	—	9×13	7×11		

Dla korespondencji zwyczajnej wyznaczony został format papieru klasa 4 szereg A (—A_4—) — podwójny i pojedyńczy (210×297), oraz klasa 5, szereg A (—A_5—) — pojedyńczy (148×210).

Zeszyty (kajety) normalne mają być sporządzone w wymiarze 162 mm. × 229 mm. — Format: szeregu C, klasy 5 (C/5) — 162 × 229). Nadto można używać w szkołach zeszytów (kajetów) według następujących formatów:

a) A_4 — (210×297) — 208×293
b) A_5 — (148×210) — 146×206
c) A_6 — (105×148) — 103×144
d) A_3 — (297×420) — 295×416

Do prac rysunkowych kartograficznych będą służyć formaty A/O — (836 × 1185), A/1 — (592 × 836), A/2 — (418 × 590), A/3 — 295 × 416 i A/4 — (280×293), oraz formaty B_4 (250×353), B_5 (176×250), B/O, B_1 i B_2 (1000×1414, 707×1000 i 500×707).

Zapasy papieru i kajety w/g innych formatów należy używać do wyczerpania, nie dłużej jednak jak do końca bieżącego roku szkolnego, t. j. do dnia 31 sierpnia 1930 r.

Nowe zakupy winny odpowiadać powyższym normom.

Zarządzenie niniejsze obowiązuje od dnia ogłoszenia z tem, że równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie sprzeczne z powyższem przepisy dotychczasowe.

Warszawa, dnia 14 października 1929 r. (Nr. I. Prez 5185/29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) St. Czerwiński.

25

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 grudnia 1929 r. Nr. I/-31284/29

w sprawie nauczycieli w wieku poborowym.

Ministerstwo oznajmia, że okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 11 października 1929 Nr. I. Prez 5985/29 w sprawie zajmowania stanowisk w państwowej służbie przez poborowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. r. 1929 Nr. 12, poz. 170) dotyczy wszystkich kandydatów do służby państwowej, a więc i kandydatów na nauczycieli.

Angażowanie kandydatów w wieku poborowym do pracy w charakterze nauczycieli kontraktowych nie jest równoznaczne z przyjęciem do *służby* państwowej w rozumieniu ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli i nie stoi w sprzeczności z wymienionym wyżej okólnikiem. Ministerstwo zaznacza równocześnie, że każda umowa z kandydatem w wieku poborowym winna stwierdzać możność rozwiązania jej bez wypowiedzenia jednostronnem zarządzeniem władzy z chwilą powołania nauczyciela kontraktowego do obowiązującej czynnej służby wojskowej.

Dyrektor Departamentu
(—) *Wł. Żłobicki.*

26

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

do wszystkich władz, urzędów, rektoratów i dyrekcyj szkół wyższych oraz dyrekcyj i kierownictw wszystkich kategoryj szkół, podległych Ministerstwu W. R. i O. P.

w sprawie opłat za legitymacje urzędnicze i nauczycielskie.

Uchylając okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 27 października 1920 r. Nr. 1575-29. S. w sprawie pobierania opłat za legitymacje urzędnicze i nauczycielskie, zarządzam w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów i Ministerstwem Skarbu, aby począwszy od 1 stycznia 1930 r. legitymacje służbowe wydawane były funkcjonarjuszom państwowym i nauczycielom bezpłatnie, a tylko w razie zagubienia legitymacji z winy funkcjonarjusza za opłatą w wysokości kosztów nakładu.

Wydatki, związane z zakupnem legitymacyj winny być pokrywane z kredytów paragrafu 6 odnośnych Działów budżetu. Wpływy należne za duplikaty legitymacyj (w razie ich zagubienia) winny być wpłacane na § 8 (różne dochody) budżetu dochodowego właściwego działu.

Warszawa, dnia 19 grudnia 1929 r. (Nr. I. Prez. 6910-29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *Sł. Czerwiński.*

27

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 27 grudnia 1929 r. Nr. I. Prez. 7586/29

w sprawie uregulowania w terminie przez urzędy państwowe należności P. A. T.

Szereg urzędów państwowych zalega wobec Polskiej Agencji Telegraficznej z regulowaniem rachunków za ogłoszenia i innych, tak że suma wierzytelności P. A. T. jest bardzo znaczna. Wobec powyższego, opierając się na okólniku Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 1929 r. Nr. 17480, zarządzam by należytości Polskiej Agencji Telegraficznej były regulowane przez urzędy państwowe w terminie nie późniejszym niż 2 tygodnie od chwili otrzymania rachunku.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Sł. Czerwiński.*

28

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dn. 18 grudnia 1929 r. Nr. I. Prez. 7547/29

w sprawie wyświetlania filmów na cele zrzeszenia ociemniałych Inwalidów woj. R. P. „Znicz".

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publiczcznego odwołuje i unieważnia pismo z dn. 11 kwietnia 1929 r. Nr. I Prez 2340/29, w którem wyraziło zgodę na wyświetlanie przez delegatów „Znicza" filmów propagandowych w szkołach na cele zrzeszenia.

Naczelnik Wydziału.
(—) *D. M. Pollak.*

Nr. j. w.

Podaję do wiadomości w związku z okólnikiem z dnia 11 kwietnia 1929 r. Nr. I Prez. 2340/29, celem polecenia urzędom podległym i dyrekcjom szkół w okręgu, aby nie wydawały żadnych zezwoleń na wyświetlanie filmów przez „Znicz" i nie udzielały tej akcji żadnego poparcia, przeciwnie zwracały uwagę władzom administracji ogólnej na fakt odwołania zgody udzielonej przez Ministerstwo w piśmie z dn. 11 kwietnia r. b. Nr. I. Prez. 2340/29.

Naczelnik Wydziału
(—) *Dr. M. Pollak.*

29

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 28 stycznia 1930 r. Nr. O-3267/30

do Dyrekcyj szkół średnich ogólno-kształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych

w sprawie sprawozdań z opieki higjeniczno-lekarskiej.

W bieżącym roku szkolnym nadesłano do Kuratorjum wiele sprawozdań z opieki higjeniczno-lekarskiej nieścisłych i nieodpowiednich. Roczne sprawozdanie lekarskie powinno być odbiciem rocznej pracy lekarza szkolnego, uzgodnionej z wymaganiem okólników ministerjalnych, zwłaszcza z dnia 22 maja 1923 roku (Nr. 55/23 H.). Okólniki są zebrane w wydawnictwie Ministerstwa p. t. „Rozporządzenia i Okólniki w sprawach Higjeny szkolnej i Wychowania fizycznego za lata 1918 — 1928". Na wydawnictwo to Kuratorjum zwraca uwagę p. p. Lekarzy szkolnych, Lekarzy dentystów oraz Dyrekcji i Kierownictwa szkół i nadmienia, że wymagać będzie znajomości przez nich okólników, dotyczących odpowiednich działów. Kuratorjum przypomina, iż sprawozdanie lekarskie i dentystyczne za ubiegły rok szkolny Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół nadsyłają do Kuratorjum przed dniem 15 lipca. Seminarja nauczycielskie państwowe i prywatne oraz Seminarjum Ochroniarskie w Wilnie otrzymają jako wzory sprawozdań lekarskich odpis sprawozda-

nia lekarskiego d ra E. Wernera — lekarza szkolnego w Seminarjum Nauczycielskiem w Borunach za rok 1928/29 oraz sprawozdanie naczelnego lekarza szkół powszechnych m. Wilna d-ra S. Brokowskiego na tenże rok.

Odnośnie do liczb zapadnięć na choroby zakaźne Kuratorjum stwierdza, iż górują liczby zapadnięć na różne choroby z przeziębienia, zebrane w rubryce „influenza", następnie — gruźlica ogółem, zapalenia płuc, wreszcie choroby zębów.

	Szkoły średnie	Semin. nauczyc.	Szkoły zawod.	Razem	%
Ogółem zbadano	9511	2036	1957	13504	
influenza	1099	395	179	1673	12,4
gruźlica ogółem	749	91	259	1099	8,1
zapalenie płuc	101	23	4	128	0,9

Z liczb tych wynika, iż młodzież szkolna jest słaba biologicznie i usposobiona do zaziębiań i gruźlicy. Należy systematycznie dążyć do uodpornienia naszej młodzieży na czynniki zewnętrzne w pierwszym rzędzie na zmiany atmosferyczne drogą jej hartowania i racjonalnego wychowania fizycznego. Pod wychowaniem fizycznem należy rozumieć nietylko lekcje ćwiczeń cielesnych, gry i zabawy, lecz całokształt usiłowań, zmierzających do podniesienia fizycznej i biologicznej tężyzny młodzieży. Dbać należy o higjenę izb szkolnych — jednostajną temperaturę w szkole (koło 16 C.), o czystość powietrza izb, podczas pracy szkolnej (stała wentylacja przez oberlufty, wentylacja pomysłu inż. Bądzyńskiego i inne; nadto wietrzenie klas po lekcjach, zaś korytarzy i sal rekreacyjnych podczas lekcyj), należyty ruch powietrza oraz usuwanie wilgoci z pomieszczeń szkolnych. Dalej należy pilnie baczyć na odpowiednie ubieranie się młodzieży stosownie do pogody i ciepłoty zewnętrznej. Obecnie często się zdarza, że młodzież przebywa w izbach szkolnych, a nawet odbywa ćwiczenia cielesne w salach gimnastycznych w sweterkach, ciepłych koszulkach i ciepłych kamizelkach oraz pończochach. Przychodzi również do szkoły w kostjumach gimnastycznych i pozostaje w nich po skończonych ćwiczeniach cielesnych. Są to rzeczy niedopuszczalne. Lekarze szkolni winni poruszać w pogadankach z młodzieżą, na konferencjach rodzicielskich i nauczycielskich kwestję higjeny lokali szkolnych, odzieży, fizjologji skóry i regulacji ciepła w ustroju.

W sprawie zwalczania gruźlicy na terenie szkoły przyjąć należy, że młodzież chora na gruźlicę płuc czy innych narządów, powinna się leczyć, a nie uczęszczać do szkoły. Młodzież, dotknięta gruźlicą w okresie nieczynnym winna się znajdować pod stałą obserwacją lekarza szkolnego, zwłaszcza podczas ćwiczeń cielesnych, z chwilą obudzenia się sprawy i postępów cierpienia, przekazywana poradniom przeciwgruźliczym, lekarzom fizjologom — ew. odpowiednim zakładom leczniczym. Ćwiczenia cielesne w gruźlicy mogą być czynnikiem zarówno leczniczym jak i wysoce niebezpiecznym, gdyż wchodzą tutaj w grę przyśpieszenie ogólnej przemiany materji i zjawisko autotuberkulinizacii. Ścisła współpraca le-

karza szkolnego i nauczyciela ćwiczeń cielesnych jest konieczna. Młodzież chora na gruźlicę otwartą winna być niezwłocznie usunięta ze wszystkich szkół. Ze względu na zawód nauczycielski, wysoce do schorzeń gruźliczych usposobiających, należy przeprowadzać ścisłą selekcję młodzieży nowowstępującej do Seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich. Młodzież, dotknięta gruźlicą płucną, czynną gruźlicą gruczołów, gruźlicą chirurgiczną oraz innych narządów pozostawać w Seminarjum nie może.

W roku 1928/29 stwierdzono w Seminarjach nauczycielskich ogółem 91 przypadków gruźlicy. Rozpoznania te muszą być poddane sprawdzeniu i ścisłej obserwacji w celu należytego ich potraktowania. Seminarja nauczycielskie państwowe i prywatne oraz Seminarjum Ochroniarskie w Wilnie otrzymają odbitki pracy dr. Z. Kuncewicz i d-ra A. Borowskiego pod tytułem: „Wartość biologiczna młodzieży szkolnej w dobie obecnej". Część 1 i 2. Prace te należy zakatalogować w bibljotekach Seminarjów.

Stan uzębienia młodzieży szkolnej przedstawia się jak następuje:

	Szkoły średnie	Semin. naucz.	Szkoły zawod.	Razem	%
Liczba młodzieży zbadanej .	4429	1211	521	6151	
Liczba młodzieży mającej zepsute zęby	3430	896	431	4757	77,7

Stan uzębienia oraz stan jamy ustnej są ściśle związane ze sprawą trawienia. Jama ustna jest często bramą wejścia do ustroju zarazków chorobotwórczych. Opieka nad stanem uzębienia jest czynnością zarówno leczniczą, jak i zapobiegawczą. Do tej ostatniej czynności lekarze dentyści szkolni powinni przywiązywać większą, niż dotąd wagę. Powinni oni pouczać młodzież i rodziców indywidualnie zbiorowo o potrzebie należytego pielęgnowania jamy ustnej.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) St. Pogorzelski.

30

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 17-go stycznia 1930 r. Nr. O-41119/29.

do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół państwowych, podległych bezpośrednio Kuratorjum

w sprawie ubezpieczenia nauczycieli tymczasowych.

Na podstawie rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 grudnia 1929 r. Nr. I Prez. 7136/29 podaję poniżej do wiadomości i stosowania, odpis pisma Ministerstwa Pracy i Opieki społecznej z dnia

25 listopada 1929 r. Nr. 7448/U.II w sprawie ubezpieczenia nauczycieli tymczasowych.

W związku za tem przypominam obowiązek przestrzegania zarządzeń Kuratorjum z dnia 19.VII.1928 r. Nr. O-26698/28 i z dnia 31.XII.1928 roku Nr. O-47499/28 w sprawie ubezpieczenia pracowników umysłowych, przyczem ustęp drugi pierwszego z tych zarządzeń ulega zmianie w tym sensie, że z pośród nauczycieli, z którymi stosunek służbowy zawiązany został na podstawie nominacji, podlegają ubezpieczeniu na podstawie podanego niżej pisma Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

Kurator
Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski*

Ministerstwo
Pracy i Opieki Społecznej
Nr. 7448/J.II.

W sprawie ubezpieczenia
nauczycieli tymczasowych.

Odpis z odpisu.

Warszawa, dnia 15 listopada 1929 r.

Do
Ministerstwa Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
w miejscu

Odpowiadając na pismo z dnia 28 marca r. b. Nr. I. Prez. 1538/29 i na pisma późniejsze w tej sprawie, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej komunikuje co następuje.

Zastosowanie przepisów art. 5 p. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.XI.1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 911) do jakiejkolwiek kategorji osób, nie wymienionych wyraźnie w tym punkcie i zwolnienie jej na tej podstawie od obowiązku ubezpieczenia, przedstawia poważne trudności prawne ze względu na charakter tego przepisu, który jako postanowienie będące wyjątkiem od zasady, nie powinien być interpretowany rozszerzająco. Jeżeli chodzi o ewentualne zastosowanie art. 5 p. 4 do nauczycieli tymczasowych, to Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej jest zdania, że nie można rozpatrywać tej kategorji pracowników jako całości, gdyż dość znaczne rozbieżności w sytuacji prawnej i faktycznej poszczególnych grup nauczycieli tymczasowych uniemożliwiłyby zastosowanie do nich analogji z art. 5 p. 4 i spowodowałyby objęcie ich wszystkich obowiązkiem ubezpieczenia.

Przedewszystkiem więc należy wyodrębnić nauczycieli tymczasowych, podpadających pod postanowienia art. 152 ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli z dnia 1.VII. 1926, w brzmieniu ogłoszonem rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462). Są to nauczyciele tymczasowi, czynni w chwili wejścia w życie ustawy, a którzy na mocy postanowienia tegoż art. 152 uzyskują wszelkie prawa z ustawy emerytalnej narówni z nauczycielami stałymi o ile władza nie rozwiąże z nimi

stosunku służbowego przed nabyciem prawa do emerytury. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej jest zdania, że do tej kategorji nauczycieli tymczasowych można przez analogję zastosować pojęcie „funkcjonarjuszy etatowych”, użyte w art. 5 p. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o ubezpieczeniu pracowników umysłowych i zwolnić ich na tej podstawie od ubezpieczenia, sytuacja ich prawna odpowiada bowiem innym grupom „etatowych“ funkcjonarjuszów państwowych (np. pracownikom, do których przed dniem 31 marca 1929 r. miał zastosowanie art. 116 pragmatyki urzędniczej) zaś stopień zabezpieczenia emerytalnego jest naogół ten sam, co pracowników przedsiębiorstw państwowych instytucyj publiczno-prawnych i t. p.

Wobec powyższego omówienia wymaga tylko ta kategorja nauczycieli tymczasowych, która wstąpiła na służbę państwową po 8 grudnia 1926 r. Dla rozstrzygnięcia zagadnienia w odniesieniu do tej kategorji należy rozstrzygnąć, do jakiej kategorji w myśl ogólnej klasyfikacji funkcjonarjuszów państwowych, powinni być oni zaliczeni. Dekret bowiem w p. 4 art. 5 nie liczył się zupełnie z odrębną klasyfikacją, ustaloną dla nauczycieli w ich pragmatyce z dnia 1 lipca 1926 r.

Do kategorji stabilizowanych — tymczasowych nauczycieli zaliczyć nie można, gdyż kategorji tej odpowiada w pragmatyce nauczycielskiej jedynie kategorja nauczycieli stałych.

Do kategorji „etatowych” dawnych (których zastała pragmatyka ogólna z dnia 17 lutego 1922 r.). posiadających uprawnienia emerytalne, zaliczyć można tylko tych nauczycieli tymczasowych, którzy zostali objęci przez art. 152 pragmatyki nauczycielskiej, mają uprawnienia emerytalne, o czem mowa powyżej.

Do kategorji „niby etatowych“ mianowanych na stałe po wejściu w życie pragmatyki ogólnej z zastrzeżeniem jednak ewentualnego zastosowania art. 116 tej pragmatyki — posiadających wszelkie uprawnienia emerytalne, tymczasowi nauczyciele, mianowani po 8 grudnia 1926 r., zaliczeni być nie mogą, gdyż nie posiadają uprawnień emerytalnych z ustawy emerytalnej.

Mogą więc być oni zaliczeni albo do kategorji praktykantów albo do kategorji urzędników prowizorycznych, jako nie posiadających uprawnień emerytalnych.

Ponieważ w myśl postanowień o praktykantach do służby przygotowawczej mogą być dopuszczeni tylko ci, którzy posiadają odpowiedni poziom wykształcenia lub przepisowe zwolnienie od tego poziomu, co jest zupełnie uzasadnione, gdyż wogóle praktyka oznacza okres próbny zastosowania faktycznego nabytego już poprzednio przygotowania teoretycznego, należy zbadać, jakie kwalifikacje zawodowe są niezbędne dla prawa nauczania (nie kwalifikacje do ustalenia, które zazwyczaj obejmują dodatkowo jeszcze zdanie egzaminu praktycznego — analogicznie do egzaminu praktycznego innych funkcjonarjuszów państwowych) w danej kategorji szkół. Sprawy te, jak wynika z badań Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, regulują dla szkół powszechnych artykuły 1 — 6, 14 — 22 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28 poz. 258), dla szkół zawodowych — rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271) i dla szkół średnich — ustawa z dnia 26 września

1922 r. w brzmieniu, ogłoszonem 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864). Za praktykantów mogą być uznani tylko ci nauczyciele tymczasowi, którzy posiadają określone w wymienionych powyżej przepisach „kwalifikacje zawodowe do nauczania“ w szkołach danej kategorji, gdyż tylko oni po trzyletniej pracy nauczycielskiej, ocenionej przez ich władzę, jako zadawalającą i zdaniu egzaminu praktycznego (nie dla wszystkich szkół wymagany) stają się nauczycielami stałymi (art. 24 pragmatyki nauczycielskiej). Natomiast nauczyciele tymczasowi, nie posiadający przepisanych kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach danej kategorji, określonych powyżej wymienionemi przepisami, nie mogą być dopuszczeni do egzaminu praktycznego, nie mają prawa do otrzymania przewidzianego w art. 24 pragmatyki orzeczenia władzy, zawierającego ocenę ich pracy nauczycielskiej i wobec tego nie mogą otrzymać uprawnień nauczycieli stałych. Przeciwnie wymienione powyżej przepisy podają ostateczne terminy, po których nauczyciele tymczasowi, nie mający kwalifikacyj zawodowych do nauczania, do dalszego nauczania dopuszczeni nie będą.

Dla nauczycieli tymczasowych szkół powszechnych jest to data 1 kwietnia 1938 r., o ile chodzi o mianowanie nowych, względnie termin uzyskania kwalifikacji, który wskaże Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego dla mianowanych w powyższym okresie (art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), dla nauczycieli szkół zawodowych jest to data 31 grudnia 1935 r., (art. art. 32 i 33 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271), a dla nauczycieli szkół średnich jest to koniec roku szkolnego 1930/1931 art. 12 ustawy z dnia 26 września 1922 r. w brzmieniu, ogłoszonem 15 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 864) ze zmianą, wprowadzoną do tego artykułu przez ustawę z dnia 12 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 59).

W takim stanie rzeczy nauczyciele tymczasowi, nie posiadający zawodowych kwalifikacyj do nauczania w tej kategorji szkół, w której są zatrudnieni nie mogą być uznani za odpowiadających praktykantom ustawy urzędniczej, lecz na równo z funkcjonarjuszami prowizorycznymi, podlegają ubezpieczeniu w myśl Dekretu z dnia 24 listopada 1927 r., z wyjątkiem jedynie tych, którzy byli czynni w dniu 8 grudnia 1926 r. (art. 152 pragmatyki nauczycielskiej) i jako posiadający uprawnienia emerytalne powinni być narówni z „etatowymi“ funkcjonarjuszami wyłączeni od obowiązku ubezpieczenia.

Powinni być natomiast uznani za praktykantów i zwolnieni od obowiązku ubezpieczenia ci nauczyciele tymczasowi, którzy posiadają kwalifikacje zawodowe do nauczania w danej kategorji szkół.

Jeżeli chodzi o obowiązek ubezpieczenia pozostałych kategoryj pracowników, o których mowa w przesłanych Ministerstwu pismach, to obowiązkowi ubezpieczenia podlegają wszystkie kategorje nauczycieli kontraktowych, bez względu na to, czy są oni zatrudnieni w szkolnictwie powszechnem, średniem czy wyższem. To samo dotyczy zauczycieli nieetatowych, płatnych od ilości godzin udzielanej nauki, o których wspomina pismo Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lubelskiego, gdyż sposób obliczenia wynagrodzenia nie ma wpływu na obowiązek ubezpieczenia.

Treść niniejszego pisma podaje się do wiadomości Zakładom Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych oraz Związkowi Zakładów.

Nadesłane akta zwraca się.

Za Ministra
Podsekretarz Stanu
(—) *Dr. St. Hubicki*

31

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie

z dnia 8-go stycznia 1930 r. Nr. II-550/30.

w sprawie uporządkowania kancelaryj szkolnych w szkołach średnich.

Przeprowadzone wizytacje szkół średnich państwowych i prywatnych wykazują, że nie wszystkie szkoły prowadzą należycie akta szkolne i potrzebne przy administracji zakładu księgi szkolne.

Celem uregulowania więc i ujednostajnienia prowadzenia związanych z administracją i życiem zakładu odpowiednich dowodów, poleca się dyrekcjom szkół państwowych i prywatnych, o ile tego dotąd nie uczyniły, aby założyły i systematycznie prowadziły nastąpujące księgi:

1) Katalogi okresowe, w których wpisywać należy oceny okresowe słowami (skrótami: dst, db, bdb i t. p.), a nie cyframi; nie należy również używać znaków + —, np.—3+2 i t. d., gdyż ocena okresowa powinna być zdecydowana.

2) Katalogi roczne, w których powinien być wypełniony dokładnie, rodowód ucznia, a oceny roczne winny być pisane słowami (nie skrótami). Katalogi roczne, całego zakładu wszystkich klas winny być corocznie po ostatniej rocznej klasyfikacji oprawione w jeden tom i jako dokument przechowane starannie. Konieczne to ze względu na wystawianie nieraz po latach duplikatów świadectw.

3) Księgę przyjęć uczniów, gdzie należy zaznaczać wyraźnie na jakiej podstawie przyjęty został uczeń do danej klasy.

4) Kronikę zakładu, w której wypisywać należy ważniejsze zdarzenia z życia szkoły.

5) Księgę materjału naukowego — o ile szkoła nie wpisuje materjału naukowego na cały rok do dzienników klasowych.

6) Księgę ogłoszeń Dyrekcji dla nauczycieli i dla młodzieży, w których wpisuje się każde zarządzenie dyrekcji i która przez to jest obrazem życia szkoły. Każde więc zarządzenie dyrekcji i ogłoszenie winno być w nich wpisane z liczbą i datą.

7) Księgę absencyj nauczycieli.

8) Księga protokółów egzaminów wstępnych złożona z formularzy z odpowiedniemi rubrykami dla dat personalnych ucznia, przedmiotów egzaminu piśmiennego i ustnego, podpisów egzaminatorów i ostatecznego orzeczenia o wyniku egzaminów; ewentualnie przechowywać można poszczególne protokóły egzaminu wstępnego w teczce ucznia.

9) Księgi protokółów Rad Pedagogicznych, Komisyj fachowców, wychowawców klasowych.

10) Terminarze zadań szkolnych dla uniknięcia naznaczania na jeden dzień więcej niż jednego zadania szkolnego.

11) Prócz wymienionych należy prowadzić należycie księgi wychowania fizycznego, stanu sanitarnego szkoły, statystyki zakładu, zaś akta i dokumenty uczniów uporządkować należycie i przechowywać w teczkach według klas lub według alfabetu.

To samo odnosi się do akt i dokumentów nauczycieli zakładu. Bardzo troskliwie przechowywać należy akta maturalne według roczników.

Panowie Wizytatorzy będą w czasie wizytacyj stwierdzali istnienie i formę prowadzenia tych ksiąg oraz sposób porządkowania i przechowywania aktów szkolnych, pism i rozporządzeń Władz i t. p. Wszystkie formularze, druki dostać mogą szkoły w „Książnicy Atlas".

Naczelnik Wydziału
(—) *J. Bobka*

32

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 8 stycznia 1930 r. N. O-496/30

do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcyj i Kierowników wszystkich szkół podległych

w sprawie prawidłowej postawy młodzieży przy pracy szkolnej.

Nieprawidłowa postawa uczącej się młodzieży w czasie kilkogodzinnego pobytu w szkole w pozycji siedzącej, podczas pisania i czytania, jak również i w pozycji stojącej, sprowadza szereg zaburzeń ustrojowych, które przynoszą znaczną szkodę zdrowiu młodzieży. Wyzbycie się tych nawyknień nie jest rzeczą łatwą i wymaga ono zawsze dłuższej kuracji.

Nieprawidłowa postawa ujemnie wpływa na stan kręgosłupa, zmieniającego fizjologiczne krzywizny, i na kształt klatki piersiowej, powodując te, czy inne uchylenia od normy. Następstwem zmian patalogicznych kręgosłupa i klatki piersiowej są zaburzenia w czynności serca i obiegu krwi, również w akcji oddechowej. Zaburzenia w obiegu krwi powodują uchylenia w czynności narządów wewnętrznych, układu nerwowego i narządów zmysłów. W szczególności nieprawidłowa postawa powoduje organiczne zaburzenia oczu i przez to wady wzroku.

Biorąc pod uwagę powyższe stany chorobowe, powstające na tle wadliwej postawy, ze względów zapobiegawczych należy przeprowadzić na terenie szkoły następujące wytyczne:

1. Należy zwrócić szczególną uwagę na rozmieszczenie uczniów w klasie, i na dopasowanie ławek szkolnych do wzrostu uczniów.

2. Nauczycielstwo winno stale baczyć na prawidłową postawę ucz-

niów w klasie, zwłaszcza podczas pisania, rysunków, śpiewu i robót ręcznych.

3. W każdej szkole powinna być umieszczona na widnem miejscu tablica poglądowa prawidłowej postawy.

4. Lekarze szkolni i wychowawcy powini stale poruszać omawianą kwestję w pogadankach z młodzieżą i rodzicami.

Ze względów leczniczych lekarze szkolni zechcą:

1. Karty zdrowia uczniów, dotkniętych skrzywieniem kręgosłupa, zebrać do oddzielnych teczek.

2. Każdego z tych uczni obserwować i badać co 10 dni, robiąc w karcie zdrowia odpowiednie notatki.

3. Przeprowadzić wywiad z rodzicami co do czasu i przypuszczalnej przyczyny powstania skrzywienia.

4. Zalecić gimnastykę leczniczą ew. zastosowanie się do odpowiednich wskazań ortopedycznych.

Polecam Dyrekcjom i Kierownictwom podległych mnie szkół wykonanie i przestrzeganie powyższych zarządzeń. Dyrekcje szkół podległych bezpośrednio Kuratorjum, przesłać mają do dnia 1 kwietnia r. b. wykazy imienne uczniów, dotkniętych skrzywieniem kręgosłupa z podaniem daty powstania cierpienia, przypuszczalnej przyczyny powstania, stopnia i rodzaju skrzywienia oraz zaleconej metody leczniczej. Takież wykazy przesłać mają w wymienionym terminie kierownictwa szkół powszechnych w Wilnie za pośrednictwem Pana Inspektora Szkolnego na m. Wilno.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *L. Kuczewski*
Naczelnik Wydziału.

33

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 29.I 1930 r. Nr. I-1888/30

w sprawie opłat egzaminacyjnych za egzamin praktyczny.

Powiadamiam, że opłatę za praktyczny egzamin na nauczyciela publicznej szkoły powszechnej w kwocie zł. 40 należy wpłacać na rachunek specjalny: „taksa egzaminacyjna nauczycieli szkół powszechnych" bezpośrednio do Kasy Skarbowej w Wilnie, bądź przekazem pocztowym ewent. za pomocą blankietów nadawczych P. K. O. na konto Nr. 38314 wspomnianej Kasy Skarbowej.

Naczelnik Wydziału
(—) T. Młodkowski

34

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 28-go stycznia 1930 r. Nr. II-3207/30

w sprawie Poradnika.

Kuratorjum przypomina Dyrekcjom, że Ministerstwo W. R. i O. P. wydaje „Poradnik" w sprawach nauczania i wychowania oraz adminisracji w szkołach średnich, który traktuje o najaktualniejszych sprawach dydaktycznych i wychowawczych.

Dotychczas wyszedł zeszyt I obejmujący artykuły o organizacji pracowni biologicznej.

Szkołom państwowym przesyła Poradnik Ministerstwo, szkoły prywatne nabywać go winny w Książnicy „Atlas".

Wszystkie szkoły średnie winny nabywać to pismo, aby nauczyciele mogli zapoznać się z najnowszemi metodami pracy szkolnej.

Naczelnik Wydziału
(—) *J. Bobka*

35

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 8-go stycznia 1930 r. Nr. 0-37598/29

do Dyrekcyj i Kierownictw szkół podległych oraz Panów Inspektorów Szkolnych

w sprawie wydawnictw Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Zarząd Główny Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w Warszawie, dążąc do uświadomienia społeczeństwa o wielkiem znaczeniu lotnictwa i obrony przeciwgazowej oraz przygotowania szerokich mas ludności cywilnej do obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej na wypadek wojny, między innemi powziął myśl zaopatrzenia w ciągu roku 1930 wszystkich szkół tak męskich, jak i żeńskich na terenie całej Rzeczypospolitej w bibljoteczki lotniczo-gazowe, tablice opisowe samolotów, maski przeciwgazowe, używane w Polsce oraz ratownicze.

Zachęcam zatem Panów Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcje i Kierownictwa szkół do zaopatrywania bibljotek szkolnych w wydawnictwa Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *L. Kuczewski*
Naczelnik Wydziału

Komunikaty i zawiadomienia.

Książka K. Chołoniewskiej p. t. „Gospodarstwo domowe”.

Wyszła z druku napisana przez Kamillę Chołoniewską książka p. t. „Gospodarstwo domowe i kuchnia racjonalna, podręcznik dla szkół i gospodyń” w cenie 5 zł. (Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie 1929 r.).

Kuratorjum poleca wprowadzenie tego podręcznika do użytku uczenic przy nauce gospodarstwa domowego w żeńskich szkołach zawodowych, w szkołach dokształcających i powszechnych oraz w szkołach i na kursach gospodarczych.

Konkurs na stanowisko Kierownika ośrodka harcerskiego.

Zarząd Oddziału Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego ogłasza konkurs na stanowisko Kierownika Ośrodka Harcerskiego na Buczu ad Górki Wielkie powiat Cieszyn, poczta i st. kol. Skoczów.

Wymieniony ośrodek, folwark o obszarze 18 ha z zabudowaniami, będzie mieścił „Harcerską Szkołę Instruktorską”, tereny na około 10 stałych obozów harcerskich, schronisko turystyczne i t. p.

Na terenach ośrodka są w przygotowaniu: boisko sportowe, pływalnia, strzelnica oraz dział gospodarczy (obejmujący: ogród warzywny, owocowy i łąkę).

Warunki przyjęcia:

1. Obywatelstwo polskie,
2. Wyznanie rzymsko-katolickie,
3. Wiek w granicach od 25 do 45 lat,
4. Stopień rachmistrza,
5. Dłuższa służba harcerska ze specjalnem uwzględnieniem kursów, obozów i kolonij na stanowisku kierowniczem,
6. Wyższe studja,
7. Pożądane dłuższe doświadczenie pedagogiczne i organizacyjne na samodzielnem stanowisku,
8. Pożądana znajomość gospodarstwa wiejskiego,
9. Pierwszeństwo przysługuje kandydatom, których żony instruktorki harcerskie podjęłyby się równocześnie prowadzenia działu żeńskiego ośrodka.

Do stanowiska tego są przywiązane pobory urzędników państwowych, zależnie od kwalifikacji kandydata, od VIII. do VII. gr., dodatek wojewódzki oraz świadczenia w naturze w postaci wolnego mieszkania z opałem i światłem, oraz ogródek warzywny.

Podania z załączonemi dowodami i własnoręcznie napisanym życiorysem, należy wnosić w terminie do **dn. 15 marca 1930 r.** do Zarządu Oddziału Śląskiego Z. H. P., Katowice, ul. Wojewódzka 29, II. ptr.

Bliższych informacyj udziela Zarząd Oddziału, w porozumieniu z którym, można również dokonać zwiedzenia ośrodka.

Czuwaj!

(—) *Marjan Łowiński*
referent „Bucza".

(—) *Wanda Jordanówna*
przewodnicząca Zarz. Oddz.

37

Ruch służbowy.

Szkolnictwo powszechne.

A. Ustaleni.

m. Wilno.

1. Hanna Obiezierska, naucz. szk. № 22. 2. Jadwiga Mikutowiczowa, naucz. szk. № 18. 3. Helena Wasilewska, naucz. szk. № 17. 4. Marja Poczętowska, naucz. szk. № 1. 5. Zofja Pietrzakowa, naucz. szk. № 24. 6. Jadwiga Gadomska, naucz. szk. № 21. 7. Julja Zawadzka, naucz. szk. № 21. 8. Modesta Woronowa, naucz. szk. № 28. 9. Helena Tarajewiczowa, naucz. szk. № 25. 10. Pelagja Paprocka, naucz. szk. № 25. 11. Sabina Niekraszówna, naucz. szk. № 25. 12. Helena Rosiakowa, naucz. szk. № 10. 13. Jan Pietrasz, naucz. szk. № 4. 14. Halina Trynkowska, naucz. szk. № 37. 15. Wiktorja Kwiatkowska, kierowniczka szk. № 31. 16. Stanisława Ambrożewiczowa, naucz. szk. № 11. 17. Wanda Niesiołowska, kierowniczka szk. № 27 18. Zygmunt Jaworski, naucz. szk. powsz. № 14. 19. Marjan Kossarski, kierownik szk. № 16. 20. Helena Hryniewiczowa, naucz. szk. № 3. 21. Zofja Renigerowa, kierowniczka szkoły № 2. 22. Wincenty Moczulski, kierownik szkoły № 10. 23. Jan Popowicz, kierownik szk. № 11. 24. Helena Kuncewiczówna, kierowniczka szk. powsz. № 9. 25. Stanisław Chruściel, kierownik szkoły № 29, 26. Włodzimierz Mankiewicz, nauczyciel szk. № 33. 27. Ferdynand Tracz, kierownik szk. № 21. 28. Helena Buczyńska, kierowniczka szk. № 25. 29. Ludwika Malecka, kierowniczka szk. № 37. 30. Janina Sumorokówna, kierowniczka szk. № 6. 31. Wanda z Kirkorów Sztejnowa, naucz. szk. № 7. 32. Celestyna Frydówna, p. o. kierowniczki szk. № 28. 33. Zofja Strejcherówna, naucz. szk. № 3. 34. Anna Michelowa, naucz. szk. № 23. 35. Stefan Kaczkowski, kierownik szkoły № 17. 36. Jan Gałęzowski, kierownik szk. № 1. 37. Marja Orłowska, naucz. szk. № 14. 38. Jadwiga Muzyczkowa, naucz. szk. powsz. № 9. 39. Marja Przybytkówna, naucz. szk. № 9. 40. Klotylda Taraszkiewiczówna, naucz. szk. № 9. 41. Jadwiga Siedlecka, naucz. szk. powsz. № 13. 42. Jadwiga Ciunajtisowa, naucz. szk. № 6. 43. Stefan Plich, naucz. szk. № 14. 44. Jadwiga Moczulska, naucz. szk. № 20. 45. Walerja Orczykowska, naucz. szk. № 11. 46. Kazimiera Jastrzębska, naucz. szk. № 17. 47. Julja Narciszkówna, naucz. szk. № 14. 48. Czesław Rydzewski, naucz. szk. № 11. 49. Marja Łodzia-Szotdrska, naucz. szk. № 14. 50. Tadeusz Królikowski, naucz. szkoły specjalnej. 51. Franciszek Skonieczny, naucz. szk. № 32. 52. Marja Zbyszewska, naucz. szk. № 6.

Pow. wileńsko-trocki.

1. Daniela Szukiewiczówna, naucz. w Jaszunach, gm. solecznickiej. 2. Wiktorja Nowakowa, naucz. w Niemenczynie. 3. Michał Regner, nau-

czyciel w Niemenczynie. 4. Walerjan Lisowski, naucz. w Nowej Wilejce, 5. Magdalena Hryniewiczówna, naucz. w Pryciunach, gm. niemenczyńskiej. 6. Kazimierz Muszalski, naucz. w Podbrzeziu. 7. Marja Skalska, naucz. w Wielkiem Siole, gm. rudomińskiej. 8. Józef Koneczny, naucz. w Podbrzeziu. 9. Jan Kochanowski, naucz. w Waśkańcach, gm. niemenczyńskiej. 10. Bronisława Niziowa, naucz. w Oranach. 11. Julja Tatomirówna, naucz. w Popowszczyźnie, gm. rudomińskiej. 12 Konstanty Kiełbowski, naucz. w Borejkowszczyźnie, gm. rudomińskiej. 13. Władysława Dowgiałłówna, naucz. w Tarakańcach, gm. niemenczyńskiej. 14. Edward Lisowski, naucz. w Wilkiszkach, gm. turgielskiej. 15. Stanisław Nizia, naucz. w Oranach. 16. Helena Chwastkówna, naucz. w Padziunach, gm. niemenczyńskiej. 17. Stanisława Skarżyńska, naucz. w Niemenczynie. 18. Katarzyna Krzyszkijan, naucz. w Mielanach, gm. niemenczyńskiej. 19. Aleksander Podolecki, nauczyciel w Łoździanach, gm. trockiej. 20. Marja Krywkówna, naucz. w Montuszach, gm. rudomińskiej. 21. Stefanja Wierszyłłówna, naucz. w Landwarowie. 22. Jadwiga Stabrowska, naucz. w Borejszunach, gm. mickuńskiej. 23. Bazyli Bochan, naucz. w Orzełówce, gm. rzeszańskiej. 24. Wacław Kozłowski, naucz. w Lipkach, gm. worniańskiej. 25. Antonina Łukisowa, naucz. w Punianach, gm. niemenczyńskiej. 26. Stanisława Smoterowa, naucz. w Landwarowie. 27. Wanda Hesslówna, naucz. w Trokach. 28. Bolesław Trzeciak, naucz. w Rukojniach, gm. rudomińskiej. 29. Antoni Borkowski, naucz. w Solenikach, gm. rudomińskiej. 30. Melanja Lisieniecka, naucz. w Trybańcach, gm. solecznickiej. 31. Marja Longinówna, naucz. w Mereszlanach, gm. rudomińskiej. 32. Janina Łowińska, naucz. w Mazuryszkach, gm. rzeszańskiej. 33. Wiktorja Niециecka, naucz. w Gieglówce, gm. rzeszańskiej. 34. Zofja Onoszkówna, naucz. w Jaczanach, gm. trockiej. 35. Marja Małachowska, naucz. w Szaternikach, gm. mickuńskiej. 36. Władysław Siewruk, naucz. w Korwicz, gm. mejszagolskiej. 37. Janina Sawaniewiczówna, naucz. w Piekieliszkach, gm. podbrzeskiej. 38. Marja Szymańska, naucz. w Żakieńcach, gm. rudomińskiej. 39. Gustaw Rapacki, naucz. w Landwarowie. 40. Helena Kulecina, naucz. w Landwarowie. 41. Ludwika Dziąbowa, naucz. w Rudominie. 42. Zofja Dzietkiewiczowa, naucz. w Ożerańcach-Adamowce, gm. rudziskiej. 43. Janina Jakubowska, naucz. w Jałówce, gm. mickuńskiej. 44. Amelja Sejfertowa, naucz. w Jeszunach, gm. solecznickiej. 45. Ludgarda Ławrynowiczówna, naucz. w Starym Miedzyrzeczu, gm. rudziskiej. 46. Konstancja Mackiewiczówna, naucz. w Słobodzie, gmin. rudziskiej. 48. Wacława Łobieniowa, naucz. w Rudziszkach. 49. Karolina Szubertowa, naucz. w Białej Wace, gm. rudomińskiej. 59. Helena Budrewiczówna, naucz. w Orzełówce, gm. rzeszeńskiej. 51. Mikołaj Romejko. nauczyciel w Landwarowie. 52. Jadwiga Gorska, naucz. w Anglenikach, gm. rudziskiej. 53. Anna Bohdanowiczówna, naucz. w Nowej Wilejce. 54. Irena Tomaszewiczowa, naucz. w Rudziszkach. 55. Janina Szymanowiczowa, naucz. w Nowych Werkach, gm. rzeszańskiej. 56. Rozalja Bibulska, naucz. w Czechach, gm. gierwiackiej.

Pow. oszmiański.

1. Władysław Łacha, naucz. w Bieniakoniach, gm. holszańskiej. 2. Józef Świątek, naucz. w Kowalach, gm. solskiej. 3. Stanisław Kutyła, naucz. w Holszanach. 4. Jan Rusak, naucz. w Debesiach, gm. graużyskiej. 5. Jan Pawlukiewicz, naucz. w Stymoniach, gm. kucewickiej.

Pow. święświęciański.

1. Marja Sorokowa, naucz. w Swięcianach. 2. Anna Brzezińska, naucz. w Nowo-Święcianach. 3. Aleksander Zapiel, naucz. w Łyntupach. 4. Zygmunt Siedlecki, naucz. w Nowo-Święcianach. 5. Stanisław Świadzki, naucz. w Potaszni. 6. Edward Mackiewicz, naucz. w Zaświrzu. 7. Mieczysław Sawicki, naucz. w Łyntupach. 8. Antoni Mich, naucz. w Boczkienikach. 9. Adolf Brzeziński, naucz. w Nowo-Święcianach. 10. Stefan Niemczyk, naucz. w Duksztach. 11. Wacław Szczepkowski, naucz. w Maślenikach. 12. Roman Moszczyk, naucz. w Żułowie. 13. Jadwiga Peranowa, naucz. w Świrze. 14. Stanisław Zdybek, naucz. w Święcianach.

Pow. brasławski.

1. 1. Antoni Czarkowski, naucz. w Ikaźni, gm. podbrodzkiej. 2. Franciszek Barzyk, naucz. w Jodach. 3. Maksym Ostrowski, naucz. w Kornicy. 4. Florjan Mancewicz, naucz. w Niwnikach, gm. przebrodzkiej.

Pow. dziśnieński.

1. Zdzisław Kopciński, naucz. w Hermanowiczach.

pow. postawski.

1. Włodzimierz Paszkiewicz, naucz. w Kobylniku. 2. Konstanty Szewczyk, naucz. w Miadziole. 3. Władysław Pachniak, naucz. w Mosarzu. 4. Leopold Pruszyński, naucz. w Zahaczach. 5. Tadeusz Łańcucki, naucz. w Wołkołacie. 6. Jerzy Sarwiłło, naucz. w Jacewiczach. 7. Eugenjusz Piekło, naucz. w Dierkowszczyźnie. 8. Stanisława Pacewiczówna, naucz. w Wołkołacie, 9. Stefan Ugrewicz, naucz. w Siergach. 10. Kazimierz Lisowski, naucz. w Dubrowie. 11. Józefa Brzozowska, naucz. w Mosarzu. 12. Helena Puhaczewska, naucz. w Postawach. 13. Janina Klottowa, naucz. w Duniłowiczach. 14. Stanisław Lebioda, naucz. w Mosarzu. 15. Henryka Madejówna, naucz. w Latyholu. 16. Mieczysław Radug, naucz. w Worobajewie. 17. Anna Ryżewska, naucz. w Swatkach. 18. Marjan Bernacki, naucz. w Kozłowsku. 19. Eugenjusz Balcerek, 20. Aleksander Adamkowicz, naucz. w Łasicy. 21. Władysław Lewandowski, naucz. w Czerniatach. 22. Leon Androsz, naucz. w Duniłowiczach. 23. Jan Helman, naucz. w Bielewiczach. 24. Marja Ejsymontowa, naucz. w Duniłowiczach. 25. Władysław Osmólski, naucz. w Koszycach. 26. Janina Ciepielowska, naucz. w Zanoroczu. 27. Bronisław Trąckiewicz, naucz. w Kozłowszczyźnie. 28. Serafina Andrzejewska,. naucz. w Miadziole. 29. Marja Piekłowa, naucz. w Dzierkowszczyźnie 30. Jadwiga Andruszkiewiczówna, naucz. w Kratkach. 31. Zenon Ankudowicz, naucz. w Charkach. 32. Nadzieja Szaszko-Chwoszczyńska, naucz. w Rymkach. 33. Marja Siemaszkówna. naucz. w Rudce. 34. Zofja Snieżkówna, naucz. w Postawach. 35. Józef Zienkiewicz, naucz. w Osinogródku. 36. Piotr Hajko, naucz. w Marciniewiczach. 37. Natalja Skubalówna, naucz. w Zahaciu. 38. Jan Sztarycz, naucz. w Pietrakach. 39. Marjan Wordnak, naucz. w Osinogródku. 40. Gustaw Chomicz, naucz. w Mończeniatach. 41. Władysława Żebrowska, naucz. w Mowczanach. 42. Stefanja Sawicka, naucz. w Wołkołacie. 43. Marja Torchalska, naucz. w Postawach. 44. Marja Szewczykówna naucz. w Miadziole. 45. Ludwika Siemaszkówna, naucz. w Żuperkach. 46. Stanisława Światkowska, naucz. w Chrystowie. 47. Stanisław Paszko, naucz.

w Kobylniku. 48. Weronika Kunowiczówna, naucz. w Syrmierzu. 49. Ignacy Kulesza, naucz. w Wiesztortach. 50. Wanda Korbutowiczówna, naucz. w Czortach.

pow. mołodeczański.

1. Wil Olszewski, naucz. w Sycewiczach. 2. Helena Pietkiewiczówna, naucz. w Radoszkowiczach. 3. Tabjana Humeniukówna, naucz. w Rakowie. 4. Janina Kuczyńska, naucz. w Radoszkowiczach. 5. Władysław Süss, naucz. w Radoszkowiczach. 6. Janina Niewiadomska, naucz. w Buchowszczyźnie. 7. Borys Romanowski, naucz. w Mołodecznie.

pow. lidzki.

1. Karol Chmara, naucz. w Iwju. 2. Józef Michniewski, naucz. w Lidzie 3. Walerja Zadurska, naucz. w Lidzie 4. Elżbieta Tomaszkówna, naucz. w Lidzie. 5. Maks Żarcyn, naucz. w Lidzie. 6. Michał Haber, naucz. w Lidzie. 7. Wiktor Rogowski, naucz. w Lidzie. 8. Kazimierz Greb, naucz. w Lidzie. 9. Leopold Morszewski, naucz. w Lidzie. 10. Władysław Dobrowolski, naucz. w Lidzie. 11. Teodorja Kornetowa, naucz. w Lidzie. 12. Józef Fruchtman, naucz. w Lidzie. 13. Franciszek Belczyk, naucz. w Jewłaszach. 14. Marja Kokotowiczowa, naucz. w Lidzie. 15. Janina Nosowiczówna, naucz. w Lidzie. 16. Ferdynand Orkusz, naucz. w Lidzie. 17. Bolesława Nizińska, naucz. w Łaszczykach. 18. Olga Bukosówna, naucz. w Kniazikowcach. 19. Kazimierz Wesołowski. naucz. w Nieciaczy. 20. Marja Pilecka, naucz. w Surażu. 21. Kalman Lichtman, naucz. w Lidzie.

pow. szczuczyński.

1. Marjan Wojcicki, naucz. w Sorokach. gm. orlańskiej. 2. Roman Fiedorowicz, naucz. w Szczuczynie. 3. Tadeusz Marek, naucz. w Podhaliszkach. 4. Stanisław Wesoły, naucz. w Rakowiczach, gm. różańskiej. 5. Wanda Prokulska, naucz. w Bogdanowcach, gm. żołudzkiej. 6. Ernest Hollat, naucz. w Dzikuszkach, gm. żołudzkiej. 7. Henryk Jung, naucz. w Ignatkowcach, gm. lebiodzkiej. 8. Leonard Rzewuski, naucz. w Orli. 9. Jerzy Fiedorowicz, naucz. w Ostrynie. 10. Anna Domisiewiczowa, naucz. w Tornaszowcach, gm lebiodzkiej 11. Wanda Otczakowa, naucz. w Ostrynie. 12 Paweł Tracki, naucz. w Szczuczynie. 13. Adolf Graczyk, naucz. naucz. w Gandziszkach, gm. nowo dworskiej. 14. Józef Juszko, naucz. w Nowej Dąbrowie, gm. różańskiej. 15. Marja Kuprjanowiczówna, naucz. w Szczuczynie. 16. Feliks Fiedorowicz, naucz. w Szczuczynie. 17. Wanda Koperkiewiczówna, naucz. w Szczuczynie. 18. Zofja Pruszyńska, naucz. w Zgrzebnikach, gm. ostryńskiej. 19. Marjan Domański, naucz. w Jasielewiczach, gm. orlańskiej. 20. Edward Tabkowski, naucz. w Długiej, gm. orlańskiej. 21. Janina Zimodrówna, naucz. w Żołudku. 22. Stanisława Górska, naucz. w Podhaliszkach, gm. sobakińskiej.

pow. nowogródzki.

1. Stefanja Bublejówna, naucz. w Mirowszczyźnie. 2. Michalina Januszewska, naucz. w Łopusznie. 3. Eudoksja Giniakówna, naucz. w Baranowiczach. 4. Stefan Kędzia, naucz. w Skorbowie. 5. Karol Jancelewicz, naucz. w Lubaniczach. 6. Anna Żeleźniakowiczowa, naucz. w Izwie Małej. 7. Leokadja Matusewiczowa, naucz. w Starojelni. 8. Wanda Kisielówna, naucz. w Minakach. 9. Michał Olfierka, naucz. w Poczapowie. 10.

Aurelja Michalakowa, naucz. w Ochonowie. 11. Michał Monkiewicz, naucz. w Półbrzegu.

pow. wołożyński.

1. Wiktorja Porbielska, naucz. w Wiszniewie. 2. Anna Wilczyńska, naucz. w Brylkach. 3. Aniela Zmysłowska, naucz. w Iwieńcu. 4. Aleksandra Dusiowa, naucz. w Trabach.

pow. nieświeski.

1. Alfred Ludwig, naucz. w Hurynowszczyźnie. 2. Kludja Szkoda, naucz. w Chwojewie. 3. Kazimierz Nieczyperowicz, naucz. w Gabrunach. 4. Stanisława Okińczycowa, naucz. w Korzyniowszczyźnie. 5. Jan Malewski, naucz. w Dubiejkach. 6. Jan Zdralewicz, naucz. w Kaczanowiczach. 7. Zofja Strzyżewska, naucz. w Horodzieju. 8. Marja Bereśniewiczówna, naucz. w Pochabowszczyźnie. 9. Zofja Januszkiewiczowa, naucz. w Kamionce. 10. Jakób Uryga naucz. w Łysicy Wielkiej. 11. Adam Zienkowicz, naucz. w Kunosie. 12. Ludmiła Pigulewska, naucz. w Nielepowie. 13. Wawrzyniec Lach, naucz. w Mickiewiczach. 14. Janina Kasprzakowa, naucz. w Nieświeżu. 15. Ludwika Wojtarowiczowa, naucz. w Nowosiołkach. 16. Antoni Boczko. naucz. w Horodzieju. 17. Nadzieja Ostrowska, naucz. w Tuczy. 18. Jerzy Grygorjew, naucz. w Jażewiczach. 19. Bolesław Wołot, naucz. w Liżkowie. 20. Zenobja Karpaczowa, naucz. w Kwaczach. 21. Wanda Różycka, naucz. w Worotyszczach. 22. Stanisława Zahorska, naucz. w Achremowiczach. 23. Helena Zacharowa, naucz. w Klecku. 24. Aleksy Winicki, naucz. w Jaśkiewiczach. 25. Karolina Koceniówna, naucz. w Wysokiej Lipie. 26. Marja Ogrodnikowa, naucz. w Moroczy. 27. Jan Michalewicz, naucz. w Domatkanowiczach. 28. Zofja Korycka, naucz. w Sławkowie. 29. Józefa Muraszkiewiczówna, naucz. w Nieświeżu. 30. Jan Radkiewicz, naucz. w Siniawce. 21. Stanisław Wojtanowicz, naucz. w Nowosiołkach. 32. Antoni Radkiewicz, naucz. w Bałwani — Zapolu. 33. Jerzy Rudczenko, naucz. w Ceprze. 34. Tekla Czechowa, naucz. w Omłyńcach.

Pow. baranowicki.

1. Zofja Piotrowska, naucz. w Odachowszczyźnie. 2. Janina Masłowska, naucz. w Darewie. 3. Stanisław Wieluński, naucz. w Mołczadzi. 4. Paweł Kudrycki, naucz. w Mickiewiczach. 5. Julja Kasjanówna, naucz. w Haliczach. 6. Artemjusz Oniskiewicz, naucz. w Mołczadzi. 7. Ignacy Kucharczyk, naucz. w Zarytowie.

Pow. stołpecki.

1. Józef Pokłoński, naucz. w Zajamnie. 2. Marja Wojsowa, naucz. w Knotowszczyźnie. 3. Dominik Wańkowicz, naucz. w Niwnie. 4. Marjan Płażalski, naucz. w Słobódce. 5. Aurelja Walasikówna, naucz. w Zasulu. 6. Ludwik Piotro, naucz. w Starym Swierzniu. 7. Kazimiera Tobjaszowa, naucz. w Atalezi. 8. Władysław Tobjasz, naucz. w Atalezi. 9. Marja Skawińska, naucz. w Opieczkach. 10. Władysław Wojs, naucz. w Knotowszczyźnie.

B. Mianowani:

Pow. wileńsko-trocki.

1. Walenty Jeśkiewicz, naucz. w Matujżach, gm. olkienickiej. 2. Stanisława Olczykówna, naucz. w Kulach, gm. szumskiej.

Pow. oszmiański.

1. Anna Szybistówna, naucz. w Dziewieniszkach. 2. Marjanna Zygulanka, naucz. w Bazarach, gm. krewskiej.

Pow. święciański.

1. Stanisław Zdybek, naucz. w Święcianach. 2. Wanda Kwaśna, naucz. w Nowikach, gm. duksztańskiej. 3. Wacław Jezierski, prowizoryczny zastępca Inspektora Szkolnego w Nieświeżu, kierownikiem szkoły w Podbrodziu, w drodze konkursu. 4. Gwidon Krzysztoforski, kierownikiem szkoły w Hoduciszkach, w drodze konkursu.

Pow. dziśnieński.

1. Piotr Wasilkowski, naucz. w Grabuczem. gm. porpliskiej. 2. Jan Rogatka, naucz. w Łuczajce, gm. łużeckiej. 3. Agnieszka Kośnikowska, naucz. w Zabołociu, gm. łużeckiej. 4. Zdzisław Kopciński, kierownikiem szkoły w Parafjanowie, w drodze konkursu. 5. Trofim Woron, naucz. w Kulhajach, gm. prozorockiej.

Pow. wilejski.

1. Władysław Nasładko, naucz. w Łowcewiczach, gm. chocieńczyckiej. 2. Ludwika Kubińska, naucz. w Zauholju, gm. krzywickiej. 3. Aniela Palaczówna, naucz. w Łowcewiczach, gm. chocieńczyckiej.

Pow. postawski.

1. Eugenjusz Balcerak, kierownikiem szkoły w Postawach, w drodze konkursu. 2. Konstanty Szewczyk kierownikiem szkoły w Miadziole, w drodze konkursu. 3. Genowefa Oździanka. naucz. w Ciepłem. 4. Marja Kleszczówna naucz. w Kozłowsku.

Pow. lidzki.

1. Jadwiga Jarkówna, naucz. w Przewozach, gm. zabłockiej. 2. Władysław Dobrowolski, kierownikiem szkoły № 2 w Lidzie w drodze konkursu. 3. Józef Leroch, kierownikiem szkoły w Iwju, w drodze konkursu. 4. Stanisława Głowacka, naucz. w Wawiórce.

Pow. nieświeski.

1. Bronisława Suchonkówna, naucz. w Woroninie, gm. hrycewickiej. 2. Anna Doboszówna, naucz. w Nahornem, gm. hrycewickiej. 3. Kazimiera Potocka, naucz. w Moroczy, gm. zaostrowickiej. 4. Stanisław Wyrozumski, naucz. w Łysicy.

Pow. baranowicki.

1. Franciszek Kott, naucz. w Lipsku.

Pow. słonimski.

1. Antoni Czernik, naucz. w Jeziornicy, gm. czemerskiej.

Dział nieurzędowy.

Uzgodnienie działalności Komitetu Floty Narodowej i Ligi Morskiej i Rzecznej.

Nieskoordynowana dotychczas działalność dwóch najpoważniejszych instytucyj, propagujących w Polsce ideę morską i konieczność budowy własnej floty, była przyczyną wielu nieporozumień, które znalazły nawet swój wyraz w prasie, a co ważniejsze szkodziła samej sprawie.

Zanim zostaną stworzone warunki, umożliwiające zlanie się obu instytucyj w jedną, zarządy obu powyższych instytucyj, po wzajemnem porozumieniu się, postanowiły uzgodnić swoją działalność w myśl następujących wytycznych:

Komitet Floty Narodowej, zgodnie z art. 1 ustawy z dn. 16 lutego 1927 roku, popierać będzie pracę Ligi Morskiej i Rzecznej w całej rozciągłości, uzgadniając jednocześnie z nią program swego działania.

Liga Morska i Rzeczna udzieli swego całkowitego poparcia akcji Komitetu Floty Narodowej w sprawie zbiórki funduszów na zakup statków i w zakresie rozporządzalnych sił przyczyniać się będzie do powodzenia tej akcji.

W myśl powyższych wytycznych zarządy obu instytucyj wydadzą odpowiednie instrukcje swoim oddziałom.

Nowości wydawnicze.

1. *St. Szober.* „Zasady nauczania języka polskiego w zakresie szkoły powszechnej i gimnazjum niższego". Wyd. III. Nakł. Książnicy-Atlasu. Lwów. Warszawa. 1930 r.
2. *St. Malec.* „Harce elektronów, popularny wykład o polach elektrycznych o radjofonji i telewizji" Nakł. Książnicy-Atlasu, r. 1930.
3. *Br. Bobrowska.* „Janek w Legjonach". Nakł. Książnicy-atlasu, r. 1930.
4. *Ks. J. Makłowicz.* „O znaczeniu morza dla Polski". Nakł. autora. Poznań 1930. Cena 1 zł. 20 gr.

Od Administracji Dz. Urzęd. KOSW.

Do numeru niniejszego Dz. Urz. załącza się czek P. K. O. (konto Nr. 65092) na zaoferowany przez autora Szczęsnego Połomskiego podręcznik ćwiczeń cielesnych ze zniżką ceny dla nauczycielstwa O. S. W. do 2 zł. 25 gr. z przesyłką za egzemplarz (książka zawiera 156 str. druku i 394 ilustracyj).

Sprostowanie.

W Dz. U. K. O. S. Wil. №2 z 1930 r. na str. 24 w ust. 2 § 2 lit. b) w wierszu 2 zamiast art. 50 ust. 2 wiwno być art. 50 ust. 3.

Druk. „Lux", Wilno.